

Nf. 60. 3.

Q. E. F. F. F. Q. I. E. D
PRAEMISSA
ALIQVOT HOSEAE PROPHETAE
LOCORVM EXPOSITIONE

II
OMNES MVSARVM PATRONOS
FAVTORES AMICOS

AD
ORATIONEM VERNACVLAM

DE
TRANQVILLITATE ANIMI, DEI FAVORE
NIXA, SVMMO HOMINVM BONO

AB
IO. SEBASTIANO HERMANNO
MOENCHROTHA - COBVRGENSE
IVVENE ET INGENII BONITATE, ET IN LITERIS
BONISQVE ARTIBVS COLENDIS DILIGENTIA ET
MORVM VRBANITATE VEHEMENTER
LAVDABILI

DOM. XVI. POST TRINITAT. MDCCLXXVI

HABENDAM
EA QVA DECET OBSERVANTIA

INVITAT
IO. CASIMIRVS HAPPACH
SER. DVC. SAX. COB. ET SAALFELD. A CONSILIIIS
IN CONSISTORIO, ILL. GYMN. CASIMIR. ACAD. DIR
ET THEOL. P. P

COBVRGI
EX OFFICINA PRIVILEGIARIA AHLIANA

§ XII.

Explicatur Hof. 2, 8.

Quum aliquot Hofeae prophetae loca explicare coeperim, ac plura supersint, quae expositione egeant, in illis quoque declarandis nunc operam meam collocabo, si forte intellectus oraculorum Hofeae ea re possit adiuuari. Solicitatur lectio Hebraicae veritatis Hof. 2, 8, ob Graecum, *διὰ τῶτο ἰδὲ ἐγὼ* *Φράσσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς*, et Syrum, *מטל הלין הא סאנא אונא*, *propterea ecce ego obsepio viam eius*, conuertentes, a Viro S. R. Io. Aug. Dathio, qui pro *רַכַּבְךָ* legi cupit *רַכֶּבֶת* et segmentum hoc sic transfert: „Propterea viam eius spinis obstruam, et sepimento obiecto faciam, vt semitas suas non inueniat.„ Sed lectio illa *רַכַּבְךָ* in codicibus, quos adhuc nouimus, editionibus et translationibus reliquis reperitur omnibus. Graecus autem interpres, et qui ex illo hauserunt Syrus, et, quem equidem addo, Arabs ponens *טריקרא* *viam eius*, vnum tantum efficiunt testem, cuius causa mutatio hic nulla locum habere potest, praesertim quum idem Graecus in reliquis etiam huius segmenti partibus sit corruptus, de qua re mox agendi erit occasio. Vereor praeterea, ne hac translatione oratio prophetae omni priuetur vi ac robore, cuius est plenissima, neque eadem infirma, exsanguis, languidior ac eneruata reddatur. Nam quemadmodum in segmento proximo superiore populum Israëliticum loquentem introduxerat, sic nunc verba Dei eidem respondentis subiungit. Quasi vero Deum pigeat, diu cum populo contumace colloqui, mox auertit orationem ad alios, hoc modo: *Profecto equidem obsepiam viam tuam spinis. Quin imo muro obstruam eandem viam, vt ne ad semitas suas pertingat.* Quam mutationem personae etiam Vatablus ad hunc locum agnouit. At lectio in posteriori quoque versu sectione est constituenda. Pauca quaedam exempla editionesque a b.

Io. Henrico Michaële in Bibliis Hebraicis allegatae habent
 גִּרְרָה sine Mappik vltimae literae impresso, quibus adiici potest
 num. 15, siue Polyglotta Anglicana, Londini, 1657. Quam
 lectionem Vir S. R. Dathius sequutus esse videtur, et *sepimento*
obiecto. Sed antiquiores codices melioresque editiones legunt
 גִּרְרָה quam lectionem nos quidem praeoptauimus. Hic vero
 denuo quaerendum est, num pronomem in verbis, *quin imo*
exstruam murum eius ad populum Israëliticum referendum sit,
 an ad viam. Viam significari pronomine illo, indicant omnes
 fere translationes antiquae. Chaldaeus quidem hunc locum sic
 explicuit: *בכּן הוּא אַנּא מְקַלְדֵּל ית אַרְרֻחֵךְ כּמּא דְסִיגֵן כּכּבּיּא*
וּאִפּסֵק כּמּא דְמִפּסֵקֵן בּכּתּלֵיּא: *Propterea ecce equidem perdam*
viam tuam instar eorum, qui obsepunt spinis, atque intercident
eorum more, qui interrumpunt viam maceris. Graecus hic ma-
 nifesto est corruptus, scribit enim, *καὶ ἀνοικοδομήσω τὰς ὁδοὺς*.
 Codices Alexandr. et Aldin. addunt *αὐτῆς*. Satis antiquus fuit
 hic Graeci interpretis error, id quod colligi potest ex Arabe,
 qui eundem imitatus est, conuertens *וּאִבְנִי* atque *aedificabo* se-
 mitas eius. Ipse Drusius lectionem illam Graeci interpretis
 veram esse opinatus est, adscribens, “*ובנית*” sic enim lectum
 esse a Graeco interprete credidit. Idem addit: „Ebraeus ha-
 „bet *וגדרתי* quod redditum in editione Complutens. *καὶ Φρα-*
 „*γήσομαι*, et in operibus Hieronymi, et *obstruam*. Scriptura in
 „omnes partes melior.” Haec et nostra aliquamdiu fuit sen-
 tentia. Illa enim Flaminii Nobilii scribentis: „Quasi *exagge-*
 „*rabo*, vt valeat idem, quod in Complutens. et apud Theodo-
 „retum est, *Φραγήσομαι*, et apud S. Hieronymum, *obstruam*,
 „plane est repudianda, et quod idem nobis narrat de Theodo-
 „reto, non ita se habet, nam hic legit *ἀνοικοδομήσω*. Nunc vero
 „persuasum habemus, *Φραγήσομαι* esse interpretationem voca-
 „buli rarioris margini primum allitam, quae deinde omisso ver-
 „bo corrupto, in contextam recepta est orationem. Nos qui-
 „dem, puramus, Graecum scripsisse *καὶ ἀποικοδομήσω τὰς ὁδοὺς*.
 „Illud enim notum est, *ἀποικοδομήσαι τὰς ὁδοὺς*, idem esse ac *ἀπο-*
 „*φράξαι διὰ τὴν ὁδοῦν, obstruere vias aedificatione quadam.*
 Sic

Sic explicat Scholiastes Thucyd. lib. VII. p. 546, A edit. Welchel. et lib. I. p. 88 A, τὸ ἔκρημα ἀπακοδόμησαν, idem Scholiastes interpretatur, τειχίσαντες τὰς θύρας ἀπέφραξαν, muro portas aediculae obsepientes, eandem obstruxerunt. Syrus, antiquior Arabe interpres, sic legisse videtur, qui conuertit וחסו שביליה et obsepiam semitas eius. Summa igitur semper adhibenda est cautio, ne temere ob translationem Graecam Hebraicam sollicitemus veritatem. Antea enim diligentissime est dispiciendum, anne Graecus interpres vitio quodam laboret, qui prius sit emendandus. Cadunt ergo ea, quae ad vocabula τὰς ὁδοὺς αὐτῆς adscriptit Drusus: „Hic si eos legisse suspicer
 „דרכה quod nonnihil affinitatis habeat cum גדרה, si id non le-
 „gerunt, atque id tamen mihi libeat suspicari, quis id prohi-
 „bere me poterit, ne suspicer? „ Sunt vero vocabula τὰς ὁδοὺς
 „nihil aliud, nisi explicatio pronomini verbo גדרה adiecti, illo
 „viam potius significari, quam populum Israëliticum. Ex qua
 „re antiquitas lectionis, qua litera מ huius vocabuli puncto no-
 „tatur, satis apparet.

§ XIII.

Exponitur Hof. 2, 11.

Non magis feliciter sollicitatur lectio Hof. 2, 11, quem locum sic transfert Vir S. R. Dathius: „Propterea frumentum
 „et mustum meum suo tempore repetam. Lanam et linum
 „meum auferam, ne verenda tegere possit. „ Idem in notis
 „addit: „Sequitus sum in versione τὰς ὁδοὺς qui pro לבסות lege-
 „runt מכסות vt Cap. IV, 6, legitur מכהן vertunt enim τὰς μὴ
 „καλύπτειν. Sensus est, quod nemo negabit, longe aptior con-
 „textui, quam ellipsis, qua suppleta sensus existit perquam fri-
 „gidus: lana et linum, quod dederam ad tegendam nuditatem
 „suam: vti habent Chaldaeus et Syrus. Immo vero Deus non
 „necessaria tantum suppeditarat, sed largam omnium rerum
 „copiam et abundantiam. Cf. vers. 10. „ At Graecus et
 „Arabs hic non ad verbum sed ad sententiam transtulerunt, id
 „quod

quod iam vidit Drusius adscribens: „*Lana et linum ad tegendum nuditatem*, locutio est, vt *canes ad venandum*, quae ex elegantis linguae Ebraicae. „Et mox ad Graeca, τῆ μη καλύπτειν. „In Ebraeo τῆ καλύπτειν ad tegendum. ἱμάτια καὶ ὀθόνια τῆ καλύπτειν, quae adhibentur ad tegendum: eadem si ablata fuerint, non poterunt tegere pudenda. Ergo incolumi sententia adiecta fuit negatio Graecis, quam etiam Interpres Vetus expressit, vt videre licet in Hieronymo. „Quod Chaldaeus et Syrus suppleunt vocabula לַהּ רִהַבִּית לַהּ, *lanam et linum*, quae dederam ad tegendum nuditatem suam, illa ad periphrasin pertinent, quam scripsit certe Chaldaeus, quamque hic etiam dedit Syrus. Neque verba illa, quae dederam, necessario sunt subaudienda. Alia certe ratione ellipsin suppleuit Isaacus adscribens: חַוִּיתָהּ אֵת לְבַסוֹת הָיָה לָאֵשֶׁר לָאֵשֶׁר Lana et linum, quae essent ad tegendum nuditatem suam. Praeterea hic non sermo est de vestimentis, quae dedisset Deus, sed de iis quae iam essent auferenda, iisdemque non superfluis solum, sed etiam ad vestiendum corpus quam maxime necessariis. Eodem modo haec declarat Theodoretus: Ἀπειλεῖ δὲ καὶ τὴν ἐσθῆτα ἀφαιεῖσθαι, ὥστε καὶ τῶν ἀναγκασίων περιβολαίων σπανίσει. *Minatur, eos vestitu quoque spoliatum iri, vt necessariis etiam careant operimentis.* Satis ergo patet, nullam plane esse mutandae lectionis causam.

§ XIV.

Declaratur Hof. 2, 16.

Difficilioribus Hoseae locis annumerandus est ille Hof. 2, 16, quem Vir S. R. Dathius sic transfert: „Verum enim vero „deinde eam ad saniolem mentem reuocabo, atque in deserto, „quo a me deducta est, consolabor. „Nos quidem hoc segmentum sic conuertimus: *Certissime equidem persuadebo illi, eamque reducam vastatam, et consolabor illam.* Primo vocabulum לָכֵן hic aeque ac הִנֵּה asseuerandi esse particulam, satis constat. Abrahami ben Ezrae enim sententia, particulam לָכֵן hoc loco propterea significare, atque ad versum nonum esse referendam haud probari potest. Is quidem haec adscripsit: „Postquam

„quàm cognouerit, omnia mala ista euenire illi, propterea quod
 „mei oblita sit, neque agnoscat, ab initio me ei benefecisse, et
 „quum cogitet, animum inducam reuerti ad maritum meum
 „priorem, tum persuadebo ei verbis.„ Deus vero, qui acer-
 „bissimas modò propofuerat minas, iam faustiora fata promittit,
 atque in ipsis vaticiniorum initiis gemina asseueratione **כל** et
הנה certissime illa esse euentura indicat. In hac re assentio Viro
 S. R. Dathio abscribenti: „Totus hic locus vsque ad finem ca-
 „pitis mihi videtur consolatorius et promissionem continere de
 „reditu aliquando futuro ex captiuitate.„ Nihil ergo in hoc
 segmento inesse potest minarum, nihil fatorum, quae praedice-
 rentur, sinistrorum.

Quaeritur autem porro, quomodo verba **הנה מנכי** sint
 conuertenda? Improbandi nobis quidem videntur illi interpre-
 tes, qui verbis illis poenas plagasque quamuis saubres signifi-
 cari opinantur. Non magis Grotii commenta sunt admittenda,
 verbis ambiguis, *χλευασικώς* haec esse dicta, siue cauillationem
 quandam haec habere, atque insectationem, quae Deo hoc loco
 sine impietate minime tribui possit, quum vera bona promit-
 tantur. Antiquiores nunc audiamus interpretes, quorum alii
 alium verbo **הנה** dederunt significatum. Nam hoc vocabu-
 lum, si linguas cognatas Samaritanorum, Aramaeorum atque
 Arabum consulas significat. 1. *Creuit, latus fuit.* 2. *Adolescens,*
fatuus fuit. 3. *Persuasus est.* Primum significatum adhibuit
 Graecus: *Διὰ τὸ τοῦ ἰδὸς ἐγὼ πλανᾶ αὐτὴν, propterea ecce ego se-*
duco, id est, seorsum atque in campum quasi latum duco illam,
vbi libere errare ac vagari possit. πλανᾶσθαι certe est idem ac
τρέχειν, currere, errare, vagari. Quamobrem *πλανῆται* Hesychio
 Tom. II. p. 972 ed. Albert. sunt *ἀσέβεις* (fortasse inserendum *οἱ*)
τρέχουσι (vel vt Io. Christian. Biel suspicatur *τρέχοντες*) *ἐπίσημοι*
ἤτοι μετανάσαι, stellae errantes, homines insignes siue vagi. Eo-
 dem modo Iudaei **הנה** Hof. 9, 17, a Graeco dicuntur *πλανῆ-*
ται, vagi, errantes. Theodoretus minus recte de captiuitate
 intelligit, adscribit enim: *ἀντὶ τῆ ἀλάσθαι αὐτὴν καὶ πλανᾶσθαι*
διχμάλωτον γενομένην παρασκευάσω, eam captiuam errare ac va-
gari

gari faciam, id quod de captiuis temere dici nequit. Peius etiam Graecum intellexit Arabs, qui habet *אצלחא* *eam in errorem deducam*. Quem male sequutus est Grotius ponens: „Verba sumta ab amatoribus. Res longe aliae. Moechi solent feminas blandis verbis decipere. Deus illos de decem tribubus egregie decipiet.“ Hi assumerunt alterum verbi פתח significatum, *adolescens, fatuus fuit*. Eandem significationem in mente habuit Chaldaeus transferens: *בכך; הוא אנה משעכר לה אוריחא; Certissime seruam eam faciam legis*, id est, eam adolescentularum, siue, quod idem est, seruam more tractabo. Quae interpretatio cum reliqua contexta oratione minime conuenit, quum hic de bonitate diuina poenas plagasque excipiente sermo sit. Tertium significatum adhibet Latinus, qui scripsit: *Ecce ego lactabo eam*, id est, persuadebo illi. In Commentario in Oseam, qui Tyrannio Rufino falso tribuitur, verbum istud hoc loco a *lacte* deriuatur, quae iuxta Francisco de Ribera iam visa est causa, cur Commentarium illum Rufino abjudicaret, multoque recentiore esse putaret, id quod hodie etiam plerique omnes facere solent eruditi. Hoc loco verbum *lacto* deducendum est a *lacio*, auctore Festo, scribente: *Lacit, decipiendo inducit. Lax enim est fraus. Lacit, in fraudem inducit. Inde est, allicere et laceessere. Inde lactat, illectat, delectat, oblectat. Lactare ergo hoc loco idem est atque allicere.*

Id 6020

(I)

X 2284726

W 18

mt

Farbkarte #13

B.I.G.

19

Q. B. F. F. F. Q. I. E. D
PRAEMISSA
ALIQVOT HOSEAE PROPHETAE
LOCORVM EXPOSITIONE

II
OMNES MV SARVM PATRONOS
FAVTORES AMICOS
AD
ORATIONEM VERNACVLAM

DE
TRANQVILLITATE ANIMI, DEI FAVORE
NIXA, SVMMO HOMINVM BONO

AB
IO. SEBASTIANO HERMANNO
MOENCHROTHA - COEVRGENSE
IVVENE ET INGENII BONITATE, ET IN LITERIS
BONISQVE ARTIBVS COLENDIS DILIGENTIA ET
MORVM VRBANITATE VEHEMENTER
LAVDABILI

DOM. XVI. POST TRINITAT. MDCCLXXVI

HABENDAM
EA QVA DECET OBSERVANTIA

INVITAT
IO. CASIMIRVS HAPPACH
SER. DVC. SAX. COB. ET SAALFELD. A CONSILIIS
IN CONSISTORIO, ILL. GYMN. CASIMIR. ACAD. DIR
ET THEOL. P. P

COEVRGI
EX OFFICINA PRIVILEGIARIA AHLIANA